

zmenkovej žaloby do jej filiálky v L. a požiadal tam aj menom ostatných žalovaných, aby spor spočíval, aby si mohol medzitým vyprostredkovať v centrále žalujúcej banky lehotu na platenie; tým udelil mlčky súhlas s prezentačným úkonom podľa odst. 2 § 98 zmenk. zák.

Súdy všetkých troch stolíc zbavily zmenkový platebný príkaz dotyčne II.—IV. žalovaných účinnosti. Z dôvodu v Najvyššieho súdu:

Je síce pravda, že možno so súhlasom záujemcov vykonať protest na inom mieste, než ako je uvedené v odst. 1 § 98 zmenk. zák.

Súhlas môže byť aj mlčky daný — protestát bez odporu dá proti sebe protestovať —, táto skutočnosť by však musela byť v proteste zistená (arg.: citovanie § 98, odst. v § 95, čís. 4 zmenk. zák.).

Protestát nebol však pri úkone protestu ani prítomný. Aj keby bolo pravdou, že majiteľ firmy po doručení žaloby došiel do filiálky žalujúcej banky v L. a bez toho, že by namietal vadnosť protestu, žiadal, aby spor spočíval, aby si mohol u centrály vyprostredkovať dlhšiu lehotu na platenie, — nemožno usudzovať z toho na konkludentný súhlas s prezentačným úkonom.

Čís. 16748.

I. Rozhodnutie ministerstva železníc o odvolaní železničného zamestnanca proti predpísaniu preplatených služebných požitkov riaditeľstvom štátnych železníc k náhrade nie je rozhodnutím správneho úradu o súkromnoprávnom nároku podľa § 105 ústavnej listiny a zákona č. 217/1925 Sb. z. a n.

II. Časťou aktívnych požitkov, ktorá sa podľa odst. 4 § 118 služebného poriadku pre zamestnancov čsl. št. železníc nevymáha späť od pensionovaného zamestnanca, je ta časť právom vyplatených aktívnych požitkov, na ktorú zamestnanec stratil právny nárok preto, že bol pensionovaný pred uplynutím doby, na ktorú mu boli aktívne požitky vopred vyplatené.

III. § 33 služebného poriadku pre zamestnancov čsl. št. železníc vzťahuje sa len na škody, ktoré zamestnanec spôsobil železničnému podniku nesprávnym výkonom svojej služby. Na preplatky služebných požitkov vzťahuje sa aj u pomocných zamestnancov § 70 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n.

(Rozh. z 21. januára 1938, Rv III 31/37.)

Žalobník predniesol v žalobe, že bol od roku 1920 zamestnaný u čsl. štátnych železníc ako pomocný zamestnanec a 1. septembrom 1933 bol daný do výslužby. Rozhodnutím z 25. januára 1934 predpísalo mu riaditeľstvo štátnych železníc v B. k náhrade 43.326 Kč 25 h so 6% úrokmi, a to z toho dôvodu, že mu od 26. septembra 1926 do 31. augusta 1933

boly neprávom vyplácané výchovné a drahotné prídavky pre jeho rodinných príslušníkov, lebo títo v tom čase nemali čsl. štátneho občianstva. Odvolanie žalobníka proti tomuto rozhodnutiu nemalo u ministerstva železníc úspechu. Predpísanie tejto sumy k náhrade nestalo sa však po práve, ako plyníe najmä aj z ustanovenia odst. 4 § 118 služebného poriadku pre zamestnancov čsl. št. železníc. — Žalobou domáhal sa žalobník rozsudkového výroku, že žalovaný štát nie je oprávnený požadovať od neho náhradu predpísanú rozhodnutím riaditeľstva štátnych železníc v B. a povinný je zaplatiť mu sumu srážok, ktoré z jeho odpočívnych platov už vykonal, a vyplácať mu v budúcnosti odpočívne požitky neskrátene. — Žalovaný štát bránil sa tým, že železničná správa už 31. augusta 1933 zistila, že žalobník nie je čsl. štátnym občanom; žalobník stal sa ním len po udelení štátneho občianstva ministerstvom vnútra a po složení štátnoobčianskej prisahy dňa 30. novembra 1933, vedel však už od septembra 1926, že ani on, ani jeho rodinní príslušníci, nemajú čsl. štátneho občianstva, túto okolnosť služebne neohlásil a preto poberal výchovné a drahotné prídavky na manželku a deti mala fide, lebo uvedené prídavky sú viazané na čsl. štátne občianstvo rodinných príslušníkov. Preto mu suma 43.326.25 Kč so 6% úrokmi z opozdenia bola k náhrade predpísaná právom. V právnom odôvodnení poukazoval žalovaný štát medzi iným na ustanovenie § 33 služebného poriadku pre zamestnancov čsl. št. železníc. Konečne namietal žalovaný štát, že žalobník podľa § 2 zák. č. 217/1925 Sb. z. a n. nastúpil porad práva opozdene, lebo konečné rozhodnutie ministerstva železníc dostal 27. mája 1935 a žalobu podal až 19. novembra 1935, tedy po uplynutí 90 dní.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobu zamietly, N a j v y š š í s ú d rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu ďalšie pojednávanie a nové rozhodnutie.

D ô v o d y:

Lichá je predovšetkým námietka železničnej správy, že žalobné právo žalobníka zaniklo podľa § 2 zák. č. 217/1925 Sb. z. a n. preto, že nepodal žalobu do 90 dní po doručení rozhodnutia ministerstva železníc zo dňa 20. marca 1935, č. 28.741-Pres. 3-1934, ktorým bola jeho sťažnosť proti predpisu náhrady zamietnutá. Rozhodnutie ministerstva železníc nebolo rozhodnutím správneho úradu o súkromnoprávnom nároku v smysle § 105 úst. listiny, ale rozhodnutím železničnej správy vo vlastnej veci, preto nemožno zákon č. 217/1925 Sb. z. a n. na súdenú vec vôbec použiť.

Rovnako liché je odvolanie sa žalobníka na § 118 služebného poriadku pre zamestnaca čsl. št. železníc na dôkaz toho, že železničná správa nemala po penzionovaní žalobníka vôbec právo predpísať mu nejaký preplatok na služebných požitkoch za činnejš služby k náhrade. Časťou aktívnych požitkov, ktorá se podľa 4. odst. § 118

služebného poriadku nevymáha zpät od penzionovaného zamestnanca, je oná časť právom vyplatených aktívnych požitkov, na ktorú zamestnanec stratil právny nárok preto, že bol penzionovaný pred uplynutím doby, na ktorú mu boli aktívne požitky vopred vyplatené. To plynie tak z textu tohoto predpisu, ako zo súvislosti s ostatným služebným právom, najmä tiež z §§ 69, odst. 2 a 70 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n.

Neprávom sa odvoláva žalovaná železničná správa na ustanovenie § 33 služebného poriadku. Toto ustanovenie vzťahuje sa podľa svojho doslovného znenia len na škody, ktoré zamestnanec zapríčinil železničnému podniku nesprávnym výkonom svojej služby. V súdenom prípade nejde o takúto škodu, ale o otázku, či železničná správa preplatila zákonné aktívne požitky žalobníka a či môže požadovať vrátenie preplatku.

Nemožno súhlasiť s názorom nižších súdov, že služebné predpisy nemajú pre riešenie tejto spornej otázky žiadneho ustanovenia a že preto treba túto otázku riešiť podľa všeobecných právnych zásad o bezdôvodnom obohatení. Spor treba posúdiť podľa § 70 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. Neprávom majú nižšie súdy za to, že nemožno použiť tento predpis, pretože je obsiahnutý v prvej časti cit. vl. nar., a pre pomocných zamestnancov, akým bol aj žalobník, platí druhá jeho časť, v ktorej obdobného predpisu niet. Nehľadiac na to, že ustanovenie § 70 je zásadnej povahy a bolo prevzaté z § 151 platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n., ktorého zásady mali byť podľa § 210 toho istého zákona rozšírené na všetkých zamestnancov všetkých štátnych podnikov a že by ho preto už z tohoto dôvodu pri nedostatku priamych predpisov musilo byť použité obdobne, ustanovuje § 115 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. a nárokoch pomocných zamestnancov na výchovné, o ktoré ide práve v tomto spore, že platí § 63, odst. 1—7 obdobne, a tým bol rozšírený aj na pomocných zamestnancov predpis predposl. odst. § 70, ktorého použitie prikazuje 6. odst. § 63. Keď však má aj pre pomocných zamestnancov platiť predposledný — ôsmy — odstavec § 70, musia platiť aj predchádzajúce odstavce 6 a 7, lebo tvoria s ním logický celok. Nad to bolo v § 47 vl. nar. č. 96/1930 Sb. z. a n. výslovne ustanovené, že od vyhlásenia zákona č. 70/1930 Sb. z. a n., teda od 17. júna 1930, platí ustanovenie § 70 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. pre zamestnancov, ktorým boli povolené penzijné platy podľa uvedeného vládneho nariadenia. Takým zamestnancom je aj žalobník.

Rozhodnutím železničnej správy, ktoré je predmetom tohoto sporu, boli žalobníkovi predpísané k náhrade rodinné príplatky vyplácané mu za dobu od 1. októbra 1926 do jeho penzionovania dňa 31. augusta 1933 v sume 43.326 Kč 25 hal. preto, že žalobník nebol štátnym príslušníkom a preto nemal nárok na rodinné príplatky podľa §§ 115 a 63 (1) vlád. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. Príplatky boli mu vyplácané omylom v nesprávnom predpoklade, že je československým štátnym príslušníkom. Vymerajúc a vyplácajúc rodinné prídavky, vychádzala teda

železničná správa z nesprávnej skutkovej podstaty a pre taký prípad ustanovuje 7. odst. § 70, že železničná správa môže žiadať vrátenie neprávom vyplácaných súm, ale najvýš len za uplynulú dobu troch rokov. Preto a pretože železničná správa má podľa 2. odst. § 69 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. právo domáhať sa vrátenia preplatku, hoci vznikol za činnej služby žalobníka, administratívnymi srážkami z penzijného platu žalobníka a tieto administratívne srážky nepodliehajú obmedzeniam podľa 1. odst. toho istého predpisu stanoveným pre vedenie exekúcie na penzijné platy zamestnancov, je žalobný nárok, pokiaľ brojí proti vráteniu preplatkov za posledné tri roky pred ich predpísaním k náhrade neopodstatnený, a nemožno dovolacej žiadosti v tomto smere vyhovieť.

Pokiaľ však ide o preplatky staršie než trojročné, nepostačuje zistený skutkový stav pre konečné rozhodnutie.

Podľa 8. odst. § 70 môže byť vrátenie preplatkov požadované bez akéhokoľvek časového obmedzenia, ak zamestnanec sám zavinil, že železničná správa vychádzala z nesprávnej skutkovej podstaty. Podľa všeobecných právnych pravidiel (§ 269 Osp.) je povinnosťou železničnej správy, aby dokázala také zavinenie žalobníka. Nepostačuje ako dôkaz zavinenia to, že žalobník v prihláške na rodinné prídavky zo dňa 23. marca 1923 podľa stavu zo dňa 31. decembra 1922 označil snád' svoje deti ako československých štátnych občanov, lebo železničná správa sama predpísala žalobníkovi náhradu až od 1. októbra 1926, pretože vraj sa žalobník v septembri 1926 dozvedel, že nie je československým štátnym občanom »prípadne, že sa jeho štátne občianstvo zrušuje«. Prihláška z roku 1923 nie je tedy v príčinnej súvislosti s predpisom náhrady, naopak nasvedčuje skutočnosť predpisu náhrady až od 1. októbra 1926 pravdivosti žalobníkovho prednesu, že až do roku 1926 ani sám nemal, ani u úradov nebolo pochybnosti o tom, že je československým štátnym občanom a že dokonca obec Z. uznávala jeho domovskú príslušnosť, čo by vylučovalo jeho zavinenie. Pokiaľ však ide o dobu po 1. októbri 1926, tvrdil žalobník a ponúkol dôkazy o tom, že v každoročných výkazoch slúžiacich na vymernie jeho požitkov výslovne udával, že československé štátne občianstvo nemá a že len on žiadal, a že to hlásil aj bezprostrednému svojmu predstavenému traťmajstrovi Imrichovi R. Ak je to pravda, nezavinil žalobník mylné vymernie rodinných prídavkov a nemožno mu ich predpísať k náhrade za dobu dlhšiu než za posledné tri roky, lebo platové výkazy musely sa dostať na vedomosť likvidujúcemu orgánu a okrem toho také hlásenie bezprostrednému predstavenému v službe musí byť pokladané za postačujúce k ospravedlneniu žalobníkovmu. Pretože nižšie súdy ponúknuté dôkazy čiastočne nevykonali, čiastočne si ich výsledku nevšímali — najmä nie spisov zaslaných krajinským úradom, podľa ktorých riaditeľstvo štátnych železníc už dňa 6. februára 1927 sa prihovárало za to, aby žiadosti žalobníka o udelenie štátneho občianstva bolo vyhovené, a hlásenia traťmajstra R. v železničnom spise 573/3 zo

dňa 17. mája 1934 strana 33, ktoré vysvetľuje, prečo boli žalobníkovi rodinné prídavky ďalej poukazované, — musel byť napadnutý rozsudok rozviazaný.

Čís. 16749.

Advokátovi neprislúcha za úkony, vykonané v pozostalostnom pokračovaní z poverenia jedného dediča, ďalšia odmena v smysle § 7 vl. nar. č. 95/1923 Sb. z. a n. podľa počtu spoludedičov.

(Rozh. z 27. januára 1938, Rv III 613/37.)

Žalobník, advokát, domáhal sa žalobou odmeny na žalovanej za úkony, ktoré vykonal z jej poverenia ako dedičky v pozostalostnom pokračovaní, a požadoval za tieto úkony aj ďalšiu odmenu v smysle § 7 vl. nar. č. 95/1923 Sb. z. a n. podľa počtu spoludedičov.

Oba nižšie súdy žalobu v časti, týkajúcej sa tejto ďalšej odmeny, zamietly. Najvyšší súd dovoláciu žiadosť žalobníka zamietol.

Z dôvodov:

Nie je oprávnená sťažnosť dovolateľa, že odvolací súd porušil materiálne právo, keď vypovedal, že žalobníkovi neprislúcha ďalšia odmena podľa § 7 vl. nar. č. 95/1923 Sb. z. a n.

V tomto ohľade stačí poukázať na správne stanovisko odvolacieho súdu vyriešujúceho, že v súdenom prípade, keďže ide o úkony vykonané v pozostalostnom pokračovaní, v ktorom žalobník zastupoval a hájil záujmy len jedného dediča proti pozostalosti, nemožno aplikovať ustanovenie § 7 vl. nar. č. 95/1923 Sb. z. a n., lebo toto ustanovenie zrejme pod pojmom »spoločník« nemá na mysli aj ostatných dedičov v pozostalostnom pokračovaní.

Čís. 16750.

Dovozné povolenie, vydané ministerstvom priemyslu, obchodu a živností na základe zák. č. 25/1922, 418/1920 a vl. nar. č. 442/1920 Sb. z. a n., nemôže byť prevedené na inú osobu.*)

(Rozh. z 28. januára 1938, Rv III 617/37.)

V súvislosti s právnou vetou má význam len vzájomná žaloba, ktorou sa žalovaná strana domáhala na žalujúcej zasielateľskej firme medzi iným náhrady škody z toho dôvodu, že žalujúca strana jej nevydala v októbri 1931 dve dovozné povolenia, každé na 500 q pšenice, keď

*) Porov.: Sb. n. s. č. 1209, Úr. sb. č. 2161.